[หน้า 56]

ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกผู้สอบบัญชีรับอนุญาตของบริษัทจดทะเบียน

จุฑามน สิทธิผลวนิชกุล
ดร.มนวิกา ผดุงสิทธิ์

จำนวนผู้สอบบัญชีรับอนุญาตที่เพิ่มมากขึ้น ทำให้เกิดการแข่งขันในวิชาชีพ วิธีการหนึ่งที่เป็นที่น่ากังวลว่าผู้สอบบัญชี/สำนักงานสอบบัญชีอาจนำมาใช้ก็คือ การกำหนดค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีที่ต่ำ เพื่อแข่งขันทางด้านราคา หรือการกำหนดค่าธรรมเนียมในปีแรกค่อนข้างต่ำเพื่อดึงดูดลูกค้า แต่จะขึ้นค่าธรรมเนียมในปีต่อๆ มากับลูกค้ารายเดิม ค่าธรรมเนียมที่ต่ำลงอาจทำให้ผู้สอบบัญชีต้องพยายามหาลูกค้าให้ได้มากขึ้นเพื่อชดเชยกับรายได้ต่อลูกค้าที่ลดลง การรับงานสอบบัญชีเป็นจำนวนมากอาจส่งผลต่อคุณภาพของงานสอบบัญชี รวมทั้งอาจส่งผลต่อความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชี

การเลือกใช้บริการสอบบัญชีมีความแตกต่างจากการเลือกใช้บริการทั่วไป เนื่องจากลูกค้าต้องพิจารณาทั้งปัจจัยทั่วไปของการให้บริการและปัจจัยเฉพาะของวิชาชีพด้วย เช่น ความรู้ ความสามารถของผู้ให้บริการ ดังนั้น กลยุทธ์ที่ผู้สอบบัญชีและสำนักงานจะนำมาใช้ได้นั้น อาจมีความแตกต่างจากกลยุทธ์ในการให้บริการทั่วๆ ไปที่เขียนอยู่ในหนังสือการตลาด เนื่องจากต้องคำนึงถึงมรรยาททางวิชาชีพด้วย เพื่อการใช้กลยุทธ์อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้สอบบัญชีและสำนักงานสอบบัญชีควรศึกษาให้ทราบถึงปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกผู้สอบบัญชีที่แท้จริงของลูกค้า เพื่อจะได้นำปัจจัยดังกล่าวมาปรับใช้เป็นกลยุทธ์ในการพัฒนาตนเองและแข่งขันกับผู้สอบบัญชีรายอื่นๆ เพื่อให้องค์กรสามารถอยู่รอดได้ในระยะยาว และในขณะเดียวกันก็ไม่กระทบกับคุณภาพของงานสอบบัญชี

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาถึงปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเลือกผู้สอบบัญชีรับอนุญาตของบริษัทจดทะเบียน รวมทั้งเปรียบเทียบปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเลือกผู้สอบบัญชีรับอนุญาตของบริษัทจดทะเบียนแยกตามบริษัทจดทะเบียนที่ใช้บริการสอบบัญชีจากสำนักงานสอบบัญชีในกลุ่ม Big 4 และบริษัทจดทะเบียนที่ไม่ได้ใช้บริการจากสำนักงานสอบบัญชีในกลุ่ม Big 4 ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ลูกค้าที่เป็นบริษัทจดทะเบียนให้ความสำคัญมากที่สุดในการเลือกผู้สอบบัญชีรับอนุญาต คือ ความเป็นอิสระและการปฏิบัติตามมาตรฐาน ส่วนปัจจัยค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีนั้นลูกค้าให้ความสำคัญในระดับปานกลางเท่านั้น นอกจากนี้ยังพบว่า ระดับความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกผู้สอบบัญชีไม่ได้ขึ้นอยู่กับกลุ่มของสำนักงานสอบบัญชีที่แยกเป็นกลุ่ม Big 4 และ Non-Big 4

Download จาก วารสารวิชาชีพบัญชี

An increasing number of certified public accountants (CPAs) create concerns about the increasing competition among CPA firms. One concern often seen in business press and academic research is price war. CPA firms may engage in price-cutting behavior by providing initial fee discount to new clients and increasing the fees later. Price competition may impair auditor independence because the audit firm must recoup losses on the initial audit from future audit fees. This practice also may reduce auditing quality.

Choice criteria for selecting CPAs differ from those for general services because customers have to consider both general and specific factors in order to make a selection such as professional knowledge and skills. Therefore, the strategies used by CPA firms may be different from those written in marketing textbooks because CPAs have to consider code of professional ethics. In order to apply strategies efficiently, CPAs and CPA firms should know the choice criteria customers use in the auditor selection process, transform those factors into efficient strategies, and make good use of them to gain competitive advantages and to survive in the long run.

The purpose of this study is to investigate the factors listed companies use in the auditor selection process. This study also studies whether the groups of CPA firms-Big 4 vs. Non-Big 4 affect the level of factor significance. The study shows evidences that the most important choice criterion identified is auditor independence and professional standard compliance. Level of audit fee is considered to be somewhat important. In addition, significance level of each factor does not depend on the groups (big 4 vs. non-big 4) of CPA firms.

Download สภาวิชาชีพบัญชี